

גבולות היחידה: דברים פרק ג פסוקים י"ב-כ'

נושא היחידה: נחלת שניים וחצי השבטים - ראובן, גד וחצי המנשה

מספר שיעורים: 1

כתבה: נעמה טורם

כללי:

היחידה שלפנינו עוסקת בנחלה אותה קיבלו שניים וחצי השבטים - ראובן, גד וחצי המנשה. השבטים הללו ביקשו ממשה את עבר הירדן המזרחי כנחלה, מכיוון שהיא מתאימה לעיסוק שלהם ברעיית צאן. משה מתנה את קבלת הנחלה שלהם בכך שהם יצאו בראש שאר השבטים לכיבוש עבר הירדן המערבי ובכך שרק לאחר סיום המלחמה הם יחזרו לבתיהם. ביחידות הקודמות עסקנו בכיבוש עבר הירדן המזרחי. ביחידה זו נגלה מהן תוצאות הכיבוש – נחלה לשניים וחצי מתוך שנים עשר שבטי ישראל.

פתיחה:

המורה מציירת/מקרינה על הלוח מפה של ארץ ישראל (בסוף המהלך מצורפת מפה להקרנה).

המורה מבקשת מהתלמידים לגשת אל הלוח ולמקם על המפה שמות של יישובים שונים בארץ, כל תלמיד על פי בחירתו (ניתן לעזור לתלמידים שאין להם רעיון למקום בארץ, בעזרת הצעת מקומות שונים). המורה תתבונן יחד עם התלמידים במפה שנוצרה על הלוח. נזכיר יישובים דרומיים וצפוניים, מזרחיים ומערביים. זהו החלק של ארץ ישראל שיותר מוכר לנו. הוא נקרא עבר הירדן המערבי, כי כמו שניתן לראות, נהר הירדן תוחם את גבול הארץ מצד מזרח. בשיעור הזה נתמקד בחלק פחות מוכר שגם בו התגוררו חלק מהשבטים בזמן חלוקת הנחלות – עבר הירדן המזרחי, שהוא חלק בלתי נפרד מארץ ישראל שהובטחה לאברהם אבינו.

עיון בפסוקים:

המורה תחלק לכל תלמיד מפה של עבר הירדן המזרחי. המפה מצורפת למהלך כקובץ pdf. התלמידים יעיינו בפרק ג' פסוקים י"ב-י"ז, ויעבדו על פי ההוראות הכתובות לצד המפה. המורה תקרין את מפת הנחלות של שניים וחצי השבטים על הלוח, ותיתן לתלמידים לסמן על הלוח את תשובותיהם.

המורה תתבונן עם התלמידים על המפה, ותוודא שהתשובות שהתלמידים סימנו תואמות לפסוקים ושבוצעה חלוקה נכונה של הנחלות שבעבר בירדן המזרחי. ראובן הוא הדרומי ביותר - מנחל ארנון ועד לחשבון, גד באמצע - מחשבון ועד ליבוק, ומנשה הצפוני ביותר - מיבוק ועד לחרמון.

האם שניים וחצי השבטים כבר יכולים לשבת בשלום ובשלווה בארצם? מדוע?

ייתכן שייוצר דיון בכיתה. יכול להיות שחלק מהתלמידים יזכרו את ההבטחה של שניים וחצי השבטים למשה, וחלק לא יזכרו. בנוסף, יכול להיווצר מצב שבו חלק מהתלמידים יטענו ששניים וחצי השבטים סיימו להילחם והם לא צריכים לקחת אחריות על מלחמות של אחרים.

בכל מקרה, צריך לקחת בחשבון כי שניים וחצי השבטים אינם מורכבים רק מלוחמים. יש שם נשים וילדים, ולהבדיל - הרבה מאד צאן. מה יאמר להם משה לעשות?

תלמיד מקריא את פסוק י"ח.

השלב הראשון בדברי משה – משה מזכיר לשניים וחצי השבטים את המחויבות שלהם לצאת ראשונים למלחמה על כיבוש הארץ יחד עם שאר השבטים.

תלמיד מקריא את פסוק י"ט.

השלב השני בדברי משה - שניים וחצי השבטים יכולים להשאיר את הנשים, הילדים והרכוש בנחלתם שכבר נכבשה, בזמן שהם נלחמים.

תלמיד מקריא את פסוק כ'.

השלב השלישי בדברי משה - רק בתום המלחמה, יתאחדו הלוחמים מקרב שניים וחצי השבטים עם משפחתם שבעבר הירדן המזרחי.

הצעות להמחשה:

1. שימוש במפה סכמתית, לצורך הבהרת המושגים עבר הירדן המערבי ועבר הירדן המזרחי.
2. עיון במפה על פי הוראות מוגדרות, ומציאת מידע בפסוקים.
3. קריאה מחולקת המסייעת לאתר שלבים המרכיבים התרחשות אחת.

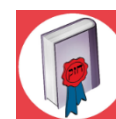
מסרים והפנמה:

1. עמידה בהבטחות ובמחויבות, גם כשזה דורש הקרבה אישית.
2. היכרות עם חלקים שונים של ארץ ישראל.

סיכום:

היחידה שלנו מסיימת את העיסוק בעבר הירדן המזרחי. כיבושו של עבר הירדן המזרחי הושלם, והוא מחולק בין שניים וחצי השבטים. לאחר החלוקה, מזכיר משה לשניים וחצי השבטים את המחויבות שלהם להילחם בראש שאר השבטים בזמן כיבוש הארץ.

הוא מאשר לנשים ולילדים להישאר בנחלות שכבר נכבשו ולהשאיר יחד איתם את הרכוש. הלוחמים מקרב שניים וחצי השבטים יוכלו לחזור לנחלתם ולמשפחתם, רק בסיום המלחמה.

